

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3418

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het hoge collegegeld voor een tweede studie* (ingezonden 5 augustus 2011).

Antwoord van staatssecretaris **Zijlstra** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 26 augustus 2011).

Vraag 1

Wat is uw oordeel over het artikel «Tweede studie kan elders veel goedkoper zijn»?¹

Antwoord 1

Het artikel over tweede studies in de Volkskrant van 4 augustus 2011 geeft een goede weergave van de regelgeving ten aanzien van tweede studies en het feit dat instellingen voor tweede studies het instellingscollegegeld mogen bepalen.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de enorme verschillen in collegegeld voor dezelfde studie, bijvoorbeeld een bachelor psychologie in Amsterdam voor 9000 euro en in Leiden voor 5100 euro, hoogst opmerkelijk zijn?

Antwoord 2

Universiteiten en hogescholen kunnen op basis van artikel 7.46, derde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, de omvang van het instellingscollegegeld zelf vaststellen. Het instellingscollegegeld is ten minste gelijk aan de hoogte van het wettelijk collegegeld en kan verschillen per opleiding of groep van opleidingen of per groep of groepen studenten, uiteraard met gelijke behandeling van gelijke gevallen. Het is aan elke instelling om gemotiveerd te bepalen welk instellingscollegegeld zij studenten in rekening brengt. De medezeggenschap bij een instelling heeft adviesrecht inzake het instellingsbeleid op dit punt.

Ik ga niet voor de instellingen bepalen hoe hoog het instellingscollegegeld moet zijn; het is niet voor niets instellingscollegegeld. De overheid heeft in dezen geen rol en beschikt niet over een omvattend overzicht van de hoogte van het instellingscollegegeld.

¹ de Volkskrant 4 augustus 2011: «Tweede studie kan elders veel goedkoper zijn».

Vraag 3

Gaat u de verschillende tarieven voor dezelfde opleidingen onderzoeken? Zo nee, hoe verklaart u dat de universiteiten van Utrecht en Nijmegen hun tarieven baseren op gedeelde overheidsinkomsten, terwijl de bedragen duizenden euro's van elkaar verschillen?

Antwoord 3

Ja. Om inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van het instellingscollegegeld heeft mijn voorganger bij de behandeling van het wetsvoorstel versterking besturing in de Eerste Kamer toegezegd de invoering van de collegegeldsystematiek jaarlijks te monitoren en na drie jaar (in 2013) te evalueren (Kamerstukken EK, vergaderjaar 2009–2010, 31 821, E).

Vraag 4

Deelt u de mening van de Stichting Collectieve Actie Universiteiten dat universiteiten de onderbouwing van hun tarieven inzichtelijk dienen te maken? Zo ja, hoe gaat u deze stichting ondersteunen? Zo nee, waarom laat u deze volstrekt ondoorzichtige ontwikkeling voortwoekeren, terwijl universiteiten onvergelijkbaar zijn met commerciële bedrijven?

Antwoord 4

Het is aan elke instelling om gemotiveerd te bepalen welk instellingscollegegeld zij studenten in rekening brengt. De medezeggenschap bij een instelling heeft adviesrecht inzake het instellingsbeleid op dit punt.

Als een onderbouwing ontbreekt kunnen studenten de instelling hierop wijzen en alsnog een onderbouwing vragen, zoals de studenten van de Stichting Collectieve Actie Universiteiten (SCAU) hebben gedaan.

Ik ga deze stichting niet ondersteunen.

Voor individuele studenten geldt de rechtsbeschermingsprocedure voor de student, zoals opgenomen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW): binnen de instelling is één loket waar de student zijn klacht of geschil kan neerleggen. Tegen een uitspraak in geschil kan een student beroep aantekenen bij de rechter. Voor hogescholen en universiteiten is dit het College van Beroep voor het hoger onderwijs (CBHO).

Vraag 5

Wat vindt u zelf een redelijk collegegeld voor een tweede studie? Moet het tarief in verhouding staan tot de werkelijk kosten? Zo ja, wat gaat u ondernemen om buitensporig hoge collegegelden, bijvoorbeeld 14 000 euro voor een master psychologie in Leiden, in te dammen?

Antwoord 5

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 6

In hoeverre is uw stelling «dat de collegegeldsystematiek er niet toe hoeft te leiden dat een student op hoge kosten wordt gejaagd», een lege huls?² Hoe legt u deze stelling uit aan een student die 17 000 euro moet betalen voor een master wiskunde zonder dat hij aanspraak kan maken op fiscale voorzieningen?

Antwoord 6

Universiteiten en hogescholen stellen zelf de hoogte van het instellingscollegegeld vast. Dit kan ook een laag bedrag zijn, met een minimum van het wettelijk collegegeld. Een student hoeft dus niet op hoge kosten te worden gejaagd.

Een student die geen recht meer heeft op de prestatiebeurs, maar wel als voltijdstudent staat ingeschreven, kan nog drie jaar lenen. Daarnaast kan er voor het betalen van het instellingscollegegeld gebruik worden gemaakt van het collegegeldkrediet. Bij het bepalen van het collegegeldkrediet in 2007 heeft de wetgever geconstateerd dat het huidige plafond in het collegegeldkrediet in de meeste gevallen voldoende ruimte biedt ook het instellingscollegegeld te kunnen lenen, namelijk maximaal vijf keer het bedrag aan wettelijk collegegeld.

² Aangansel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 2839.

Verder zijn er naast het collegegeldkrediet wel degelijk fiscale faciliteiten voor scholing. De uitgaven voor een tweede studie vallen onder de fiscale regeling voor scholingsuitgaven, uiteraard met inachtneming van de daarvoor geldende voorwaarden zoals drempel en plafond.

Vraag 7

Hoe oordeelt u over het feit dat de twee Amsterdamse universiteiten gelijke prijzen hanteren? Is hier sprake van prijsafspraken?

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de kosten voor een tweede studie volledig uit de hand zijn gelopen? Zo ja, bent u bereid deze voor studenten tot 30 jaar gelijk te stellen aan het wettelijk collegegeld? Zo nee, bent u bereid het collegegeld voor een tweede studie aan een maximum te verbinden?

Antwoord 8

Met de Wet Versterking besturing (Staatsblad 2010, 119) is ervoor gekozen de leeftijdsgrens van 30 jaar te laten vervallen. Hierdoor kan iedereen nu één bekostigde bachelor- en één bekostigde masteropleiding volgen, tegen wettelijk collegegeld. Ik ga hierin geen wijziging aanbrengen voor studenten in een tweede studie.

Evenmin zal ik een maximum stellen aan de hoogte van het instellingscollegegeld. De instellingen bepalen zelf hoe hoog het instellingscollegegeld moet zijn.

Ik grijp daarop niet in omdat ik vind dat de overheidsfacilitering stopt na één bachelor en één master. Daarna heeft de overheid geen rol meer.

Ik ga ervan uit dat de instellingen op basis van de ervaring met de instroom van studenten in tweede studies hun beleid jaarlijks zullen evalueren.

Zie verder het antwoord op vraag 2 en vraag 3.

Vraag 9

Hoe voorkomt u dat de hoge collegegelden voor een tweede studie ertoe leiden dat studenten afzien van een opleiding? Deelt u de mening dat de huidige ontwikkeling niet valt te rijmen met de ambitie om in de Top 5 van Kennislanden te komen?

Antwoord 9

Iedereen heeft het recht één bekostigde bachelor- en één bekostigde masteropleiding te volgen tegen wettelijk collegegeld. Hiermee is gegarandeerd dat voldoende studenten een opleiding in het hoger onderwijs kunnen afronden.

Een tweede studie is de verantwoordelijkheid van de student zelf of van zijn of haar werkgever.